# אש קודש — נח



את האלקים התהלך נח. ופרש"י נח היי צריך סעד לתומכו אבל אברהם היי מתחזק ומהלך בצדקו מאליו.

כי איתא בסנהדרין ק"ד מעשה בשני ב"א שנשבו וכו' א"ל אחד מהם לחבירו גמל שמהלך לפנינו סומא באחד מעיניו וכו', א"ל שבאי עם קשה עורף מאין אתם יודעים וכו', ומדייק המהרש"א ז"ל מה ענין קשה עורף לשאלתו, ומתרץ שהיסורים ממעטות את החכמה, והם קשה עורף לחשוב על עצמם שעודם חכמים ע"ש.

וכיון שע"פ לתורה אפ"ל שלא על שמתפארים לבד בחכמה קרא אותם קשה עורף, היינו שהם עם קשה עורף להתפאר גם עתה שהם חכמים, רק גם על שבאמת חכמים הם, כי צ"ל הפסוקים שד' אמר למש"ר כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה שהוא נתינת טעם על שלא יעלה בקרבם רק ישלח מלאך, ומאותו הטעם ביקש מש"ר את ד' שלא ישלח מלאך רק הוא יתי בעצמו ילך עמנו כמ"ש הפי ילך נא ד' בקרבנו כי עם קשה עורף הוא, ואיך זה אפשר שמטעם אחד יוכיחו דבר והפוכו, שד' אמר שבשביל שהם קשה עורף ישלח מלאך, ומש"ר אמר שבשביל שהם קשה עורף לא ישלח מלאך רק ד' בעצמו ילך עמנו.

אבל ענין קשה עורף היא אחת המעלות הכי טובות, כי מי שאינו קש"ע, הפכפך וקל הוא, פעם כך ופעם כך, אין יכולים להגמר עמו, בשעה זו רוצה כבר לעבוד את ד' ובשעה שאחריה כאילו איש אחר הוא, ובפרט כשצריך לעמוד בנסיון לא יוכל חי"ו, משא"כ הקשה עורף, איש ישר הוא כשמדברים עמו ופועלים בו שיחליט בדעתו לעבוד את ד' אז בטוחים בו שכן יעשה, וככל שיותר עורפו קשה יותר יעמוד בנסיון אם יבא לידי נסיון, אך רע הוא עם הקש"ע כשמשתמש עם מדתו זו לרע ומתעקש בדברים רעים, ומדות רעות חי"ו וזה הוא כמו בכל מדות טובות כשמשתמשים בהן לרע, כמדת החסד לאהבה רעה ח"ו כמו שנודע מהרה"ק האלוקי המגיד הגדול זצוק"ל עה"פ ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא, שהוא חסד אהבה עילאה והוא משתמש בה לאהבה דעה לאחותו ח"ו.

וזה גם בענין הקש"ע שאחר החטא אמר ד' כי לא אעלה בקרבך כי עם קש"ע אתה, היינו שהוצאת את המדה דקשה עורף לרע, אבל אחר שאמר ד' וחנותי את אשר אחון וכו' וגם הי"ג מדות אמד לו למחול בו עונותיהם, אמר מש"ר מעתה יש לי עצה, לעולם ישראל הם אנשים גדולים צדיקים בעלי ערך עומדים בנסיונות כראוי לגבורי הרוח ועם קשה עורף, אך כל עוד שמץ רע בהם, יש ונאחז הרע במדה זו ומשתמשים בה לרע, לכן וסלחת לעוננו גם לחטאתנו אלו השגגות ולא עוד אלא גם ונחלתנו, ופרש"י ותתננו לך לנחלה מיוחדת, ואז לא ישתמשו את הבחינת קש"ע לרע רק לטוב ובשביל זה יהיו מוכשרים שילך נא ד' בקרבנו.

ואם כשהקדימו נל"נ יצתה ב"ק מי גילה וכו' שמלה"ש משתמשים בו (שבת דף פ"ח ע"א) שמדה זו ראוי' למלה"ש, במדת קשה עורף כשהיא לטובה אמר מש"ר שראוים הם בשביל זה ליותר ממלאך, שד' ילך עמהם ולא מלאך, כי המלאך כשבא לעוה"ז צריך טהרה ז' ימים עד שיהי' מוכשר לשוב אל מצבו הקודם, משא"כ ישראל גם בעוה"ז עובדים את ד' ופועלים השראת השכינה, כגון האבות, הר סיני, משכן, בהמ"ק, וכל לב איש ישראל עם גופו מקום להשראת השכינה הם, זאת אומרת שהמלאכים משתנים ע"י עוה"ז משא"כ ישראל העובד את ד' אינו משתנה רק קשה עורף בעבודתו, והיא המשכה מבחי' אני ד' לא שניתי, מבחי' כחשכה כאורה לפניו, שכל הכלים, ספירות והגוף אינם פועלים ח"ו עליו, לכן ישראל הנאחזים בגופא דמלכא יש להם מן בחי' עמידה זו שלא להשתנות ע"י העולם לעמוד בנסיונות ולא עוד אלא שגם בעוה"ז יעשו השראת השכינה והיא הבחי' קשה עורף המשכה מן הבחי' אני ד' לא שניתי, שהיא למעלה מבחי' המלאכים, ילך נא ד' בקרבנו ולא מלאך כי עם קשה עורף הוא.

והנה להיות קש"ע לעשות מעשי עבודה בעשי' בלבד הוא ג"כ ענין ומדרגה כנ"ל, אבל שנוכל גם לעסוק בתורה ולעיין בדעת, היא מדרגה יותר גדולה, וכ"א רואה זאת בעצמו שגם בכל צרה שלא תבוא לא קשה לו להניח תפילין ושאר מצות מעשיות, משא"כ ללמוד תורה ובפרט לעיין בה בעמקות קשה לו מאוד.

וזה שאמר להם השבאי עם קש"ע מאין אתם יודעים, כלומר הן כבר שמע שישראל עם קש"ע הוא, אבל כ"כ קש"ע שגם בצרתם יוכלו לעבוד גם בחכמה לא ידע, וכנ"ל שהבחי' קש"ע היא המשכה מבחי' אני ד' וכו' לכן זכו ע"י לגאולה שפטרם השבאי כמ"ש בגמרא.

והנה לנח היו רודפים כמו שפרש"י שהיו בני דורו אומרים אילו אנו רואים אותו נכנס לתיבה אנו שוברין אותה והורגין אותו, ובכלל כשהיו בדור רשעים בטח עינו אותו, והי' לו מניעות בעבודה והי' צריך להתחזקות, אברהם אבינו היו לו נסיונות ובפרט מנמרוד שהשליכו לכבשן האש, וזה שפרש"י שזה הי' החילוק בין נח לא"א, נח הי' צריך סעד לתומכו, את מי תומכים את הנופל, כי בהמניעות נפל, והי' צריך שיתמכהו ויחזקהו ד' בעבודתו, אבל אברהם הי' מתחזק ומהלך בצדקו מאליו לא התחיל לנפול רק התחזק בצדקו מאליו, כיון שהי' מרכבה והוא יתי' בחי' אני ד' לא שניתי.